

Van steen naar groen

BUURTTUIN IN EEN BLOEIENDE OASE MIDDEN IN EEN RHEDENSE WOONWIJK

TEKST ROEL VAN DIJK BEELD GIEL BONGERS EN GEMEENTE RHEDEN

Wethouder Marc Budel van de gemeente Rheden temidden van de kinderen bij de opening van het blotevoetenpad

De buurttuin aan de Zwarteweg in de gemeente Rheden laat zien dat groen verbindt. Deze openbare tuin is in 2017 door samenwerking van buurtbewoners met de gemeente tot stand gekomen. Bezoekers aan deze tuin worden bij binnenkomst geïnformeerd over de publiekscampagne van Operatie Steenbreek: van verstening naar vergroening, waar Rheden bij is aangesloten. Roel van Dijk van Vitale Groene Stad sprak op een mooie zomerdag in de buurttuin met wethouder Marc Budel, beleidsmedewerker Dirk de Rooij van de gemeente Rheden en met de kartrekkers van deze tuin: Mieke Hendriks en Giel Bongers.

Het was een compleet versteende oppervlakte van 1200 vierkante meter midden in een woonwijk in Rheden. Tot enkele jaren geleden stond op deze plek een bouwvallig gebouw dat allerlei functies heeft gehad. Projectontwikkelaars toonden geen interesse in deze locatie. Aanleiding voor de gemeente om met de buurtbewoners in gesprek te gaan met de vraag hoe zij deze grond ingericht zouden willen zien.

Wethouder Budel van de gemeente Rheden: 'Tijdens de informatieavond die wij hebben georganiseerd, bleek dat de belangstelling uitging naar parkeerplekken en een tuin. Uiteindelijk zijn beide voorstellen, die evenveel stemmen kregen, gerealiseerd. Aan de voorzijde is een parkeerplek en aan de achterzijde is de buurttuin van 1000 vierkante meter gekomen. Deze is vorig voorjaar geopend.' Giel Bongers, medekartrekker van deze tuin, vult aan dat de gemeente in aanvang enige aarzeling had bij dit project. Bongers: 'Het was voor de gemeente destijds qua opper-

»

vlakke het grootste participatieproject. De gemeente had geen idee wat er van de plannen terecht zou komen. Ook enkele bewoners waren sceptisch omdat ze bijvoorbeeld vreesden voor vandalisme en eventuele hangjeugd. Ondanks deze twijfels zijn we toch van start gegaan, met ondersteuning van de gemeente.'

Bongers' echtgenote Mieke Hendriks vult aan: 'We hebben als kartrekkers, voordat we aan de slag gingen, een aantal voorwaarden bij de gemeente neergelegd. We waren bereid om een buurttuin aan te leggen, maar dan wilden wij minimaal vijf jaar over deze grond kunnen beschikken en moest de gemeente onder andere zorgen voor grondverbetering en het gele zand afvoeren dat onder de tegels lag.' Daarnaast hadden de buurtbewoners zichzelf een aantal doelen gesteld: toegankelijk zijn voor jong en oud, een wezenlijke bijdrage leveren aan de biodiversiteit, en er moesten een vogelhoek, en een pluk- en eetbare tuin komen. Deze doelen werden gebruikt als uitgangspunt bij het ontwerp van de tuin. 'Alle eisen zijn vooraf ingestemd, waardoor we van start konden', aldus Hendriks.

De buurtbewoners hebben vervolgens een tuinencommissie ingesteld en met de expertise die in de wijk aanwezig was en met advies van de gemeente een plan opgesteld. Door de buurt goed te betrekken bij de activiteiten middels nieuwsbrieven en een burendag, zijn de plannen gedeeld met de buurtbewoners. Het enthousiasme over het ontwerp nam hierdoor toe. Niet alle wensen van hen konden in vervulling worden gebracht en er moesten concessies gedaan worden, maar over het algemeen is iedereen zeer te spreken over het resultaat. 'Vergeet niet dat de bewoners voorheen uitkeken op een verwaarloosd terrein met een aftands gebouw. Nu zien ze een groene, bloeiende oase in hun achtertuin', vertelt Bongers. Naast het verbeteren van de kwaliteit van de omgeving was het

doel van de initiatiefnemers om kennis over het belang van groen over te brengen.

Inspiratiebron

Bongers: 'Operatie Steenbreek, waar Rheden bij is aangesloten, is een goede campagne die aansluit op onze doelstellingen. Naast dat de buurttuin een mooie plek is met veel groen en bloemen, biedt het informatie over het belang van groene tuinen.' Zo staat bij binnenkomst op een informatiebord te lezen dat versteende tuinen slecht zijn voor ons leefmilieu en worden op een heel sympathieke manier de voordelen van een groene tuin benoemd. De zogenoemde vierkantemetertuintjes vallen hierbij in het bijzonder op. In de plantenbakken, ter grootte van één stoeptegels, vier stoeptegels en één vierkante meter, groeien planten die goed zijn voor vlinder- en bijenplanten en planten die goed tegen droogte kunnen. Hiermee wordt praktisch inzichtelijk gemaakt wat je zoal op een kleine oppervlakte aan vergroening kunt doen. Kinderen van de basisscholen in de buurt krijgen hier bijvoorbeeld ook les.

Op de vraag of mensen door deze buurttuin ook geïnspireerd raken om hun eigen tuin te vergroenen, knikken Hendriks en Bongers volmondig ja. 'Planten die we weggeven tijdens acties worden meegenomen voor de eigen tuin. Wij geven hun praktische informatie mee zodat de plant het ook overleeft. Mensen laten weten dat ze nu ook vlinders in hun tuin zien die ze eerder nooit zagen', vertelt Hendriks. Bongers vult aan: 'De buurttuin heeft een oppervlakte van 1000 vierkante meter. De aanliggende tuinen van de bewoners tellen in totaal 3000 vierkante meter. Als deze bewoners hun tuin iets meer vergroenen in plaats van te verstenen, heeft dat in de wijk een enorme positieve impact op de biodiversiteit en op de infiltratie van het regenwater in de bodem.'

Duurzame samenleving

Wethouder Budel: 'Wij zijn als gemeente ontzettend tevreden over de tuin en de activiteiten die daar worden verricht. Dit initiatief sluit dan ook goed aan op de ambities van de gemeente. De gemeente werkt aan bewustwording en gedragsverandering van haar inwoners om zo te komen tot een duurzame samenleving. Deze buurttuin en actie Operatie Steenbreek maken dan ook een belangrijk onderdeel uit om onze doelstellingen, zoals deze verwoord zijn in het

Operatie Steenbreek heeft als doel het belang van groene tuinen onder de aandacht te brengen van particuliere eigenaren. Samen met de inmiddels ruim negentig aangesloten gemeenten vinden er door het hele land acties plaats waarbij bewoners worden geënthousiasmeerd hun tuin te ontstemen en te vergroenen. Dit is goed voor de flora en fauna en het draagt bij om de gevolgen van klimaatverandering te beperken, denk hierbij aan overvloedige neerslag, hitte en droogte.

Meer informatie: www.operatiesteenbreek.nl

coalitieakkoord “Rheden geeft energie”, te verwezenlijken. Door in gesprek te gaan met bewoners laten we hun zoal zien wat de mogelijkheden van een groene tuin zijn.’ Budel: ‘Naast dat het er veel mooier uitziet dan enkel tegels is het natuurlijk ook juist goed voor de natuur.’ De wethouder benadrukt dat de realisatie van een duurzame samenleving niet alleen een taak van de inwoners is. Ook de gemeente heeft een belangrijke opdracht in deze. ‘In het coalitieakkoord staat bijvoorbeeld dat de gemeente 20 procent minder verharding wil in de openbare ruimte. Bij het onderhoud en de herinrichting van de openbare ruimte wordt daar dan ook uitvoering aan gegeven.’

Goed voorbeeld

Hoe Rheden daar vorm aangeeft, verduidelijkt Dirk de Rooij, beleidsmedewerker: ‘Het klimaatprobleem houdt niet bij de voordeur op. Het is een uitdaging waar we met z’n allen voor staan. De gemeente geeft het juiste voorbeeld in de openbare ruimte en stimuleert inwoners om ook hun tuin natuurvriendelijk in te richten. Dus minder steen en meer groen. In een straat in Rheden en in Dieren hebben we onlangs een pilot gedraaid in het kader van Operatie Steenbreek.’ De reden om voor de Wurfbainlaan in Rheden te kiezen had ermee te maken dat de inwoners zich bij de gemeente hadden gemeld, omdat ze als eerste na een hoosbui last hadden van een ondergelopen straat. Deze straat ligt namelijk op een van de laagste punten van het dorp.

De Rooij: ‘Het voorstel van deze bewoners was om in deze stenige omgeving, waar ook een parkeerplaats ligt, meer groen aan te leggen in de openbare ruimte om daarmee het overtollige water te kunnen opvangen. Voor ons een goed moment om met deze bewoners in gesprek te gaan om ook de versteende tuinen onder de aandacht te brengen. Na een informatieavond bleek dat er voldoende belangstelling voor was om er wat aan te doen. We hebben de geïnteresseerde bewoners gefaciliteerd door hen goede tuingrond en planten ter beschikking te stellen en een grote, lege container voor de verwijderde stenen. Het werk werd gedaan door de bewoners. Een aantal versteende tuinen is inmiddels groen en voorzien van lei- en dakbomen met onderbeplanting.’

De volgende stap die de gemeente nu neemt, is om in deze straat tussen het trottoir en de parkeerplaats groen te realiseren. Budel vult aan: ‘Waar we als gemeente voorheen voorlichting gaven, zie je dat we inwoners nu proberen te betrekken bij onze opgaven. De ervaringen die zij weer opdoen worden gedeeld met andere buurtbewoners en dat is voor ons belangrijk. Voor een boodschap van een buurtbewoner zijn mensen immers gevoeliger dan wanneer de gemeente iets aanmoedigt. Zo’n Steenbreekactie in bijvoorbeeld de Wurfbainlaan alsmede de buurttuin zijn daar goede voorbeelden van.’

Meer informatie: www.buurttuinzwarteweg.nl <<